

GDD  
Griffie

---

**Van:** [REDACTED] <[REDACTED]>  
**Verzonden:** maandag 18 maart 2024 16:12  
**Aan:** Raadsgriffie <Raadsgriffie@dordrecht.nl>  
**Onderwerp:** Jaarverslag Stichting Bomenridders Dordrecht 2023

Bijlage beschikbaar tot 17 apr 2024  
*Mevr. Wepster,*

*Zou u zo vriendelijk willen zijn bijgaande mail met de bijlage door te sturen naar alle raadsleden. Alvast onze hartelijke dank hiervoor!*

---

*"We moeten veranderen. Wij moeten in harmonie met de natuur leren leven, ons zelf beschouwen als een onderdeel daarvan, haar niet proberen te overheersen en met ijzeren hand te dwingen. Ons voortbestaan is ervan afhankelijk, en dat van die bonte levensstoet waarmee we de aarde delen".*

Uit: Dave Goulson: Stille aarde, uitgave Atlas Contact

(2021)

Als dit citaat u aanspreekt dan zal het Jaarverslag 2023 van de Stichting Bomenridders Dordrecht u zeker ook aanspreken. Het betreft ons tweede Jaarverslag waarin we op basis van onze visie op klimaat, biodiversiteit en in het bijzonder de bomen verslag doen van onze activiteiten, successen en tegenvallers. Daarnaast beschrijven wij onze werkwijze, onze ervaringen én onze plannen voor de toekomst. Wellicht maakt

dit verslag u enthousiast om samen met ons en met open vizier de strijd aan te gaan voor meer bomen, voor behoud van de gezonde bomen en voor het via vergroening bestendiger en biodiverser maken van Dordrecht.

[REDACTED]

[REDACTED]

Klik om te downloaden

Jaarverslag Bomenridders Dordrecht 2023-1.pdf  
20,6 MB



## Jaarverslag Bomenridders Dordrecht 2023



## Jaarverslag Bomenridders Dordrecht 2023

### Bestuur:

Acte van oprichting: 09-12-2021

Voorzitter: [REDACTED]

Secretaris: [REDACTED]

Penningmeester: [REDACTED]

Bestuurslid: [REDACTED]

Bestuurslid: [REDACTED]

Lid Kernteam: [REDACTED]

Ingeschreven bij Kamer van Koophandel per 09-12-21 onder nummer 84733195

ANBI-status per 19-4-22, RSIN/fiscaal(identificatie)nummer: 863338379

Bestuursaansprakelijkheidsverzekering non-profit per 11-01-2022

### Werkgroep promotie Bomenridders Dordrecht

Leden: [REDACTED]

### Werkgroep onderwijs

Leden: [REDACTED] en [REDACTED]

### Stedelijke werkgroep biodiversiteit

Lid namens de Bomenridders: [REDACTED]

Jaarverslag: [REDACTED]

Onafhankelijke adviseurs: [REDACTED] en enkele anoniem

### Overlegmomenten in 2023:

Kernteam vergaderingen: 8

Actieoverleggen: 18

Overleg met medewerkers van de gemeente: 8

## Van de voorzitter

In dit verslag verantwoorden wij Bomenridders Dordrecht ons over waar we ons in het tweede volle jaar van ons bestaan voor hebben ingezet: Dordtse bomen, maar van daaruit (het is en blijft onze hoofdfocus) ook breder. Bomen hebben immers een leefbare wereld nodig, net als wij mensen. Zaken als klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en stedelijke verstening zijn ernstig genoeg om van crises te spreken. We zijn daar echter niet alarmistisch over, niet omdat er nog seinen op groen zouden staan, of zelfs maar oranje, maar omdat we te maken hebben met een sluipend proces. Daardoor is het extra moeilijk mensen het gevoel te geven dat het echt anders moet. Niet menselijks is ons vreemd, immers ook wij moeten wennen aan mistroostig makende vrijwel ononderbroken periodes met nat, miezerig en somber weer, hoe vreugdevol ook voor de grondwatervoorraden. En dit afgewisseld door droogteperiodes. Wat we er aan overhouden is, dat het klimaat niet alleen verandert met als gevolg dat de extremen extremer worden, maar ook dat het klimaat (een beetje psychologiserend) 'serieel monomaan' is: lange periodes van te droog wisselen af met lange periodes van te nat, met allebei bedreigingen voor het stedelijk bomenbestand. Een weekje nat, dan een weekje droog, is vervangen door twee maanden nat en dan twee of drie maanden droog. Dat stelt andere, zwaardere, duurdere eisen aan het beheer van al die onbeweeglijke en onbeweegbare schoonheden die we bomen noemen.

Vorig jaar formuleerde ik stelregels voor onze prioriteitstelling, ik becommentarieer ze nu op basis van onze ervaringen in het afgelopen jaar:

- 1) *wij 'strijden met open vizier'. Geen (politieke) spelletjes, niet procederen om het procederen, duidelijk over wat we willen bereiken, én de bereidheid om met minder dan onze eigen inzet genoeg te nemen als de stad er toch beter van wordt;*  
Dat is onveranderd. We hebben in 2023 wel bezwaren ingediend, maar steeds met een compromis genoeg genomen. Soms ook hebben we van bezwaren afgezien in de wetenschap dat doorzetten vrijwel onvermijdelijk tot verlies zou leiden, en tot verzuurde verhoudingen. Daar wordt geen boom beter van.
- 2) *tegelijk zijn we 'rupsjes nooit genoeg'. Wij zijn geen politieke partij en zullen dat ook nooit worden. Dus ook als bestuurlijk betrokkenen vinden dat het compromis de oplossing is, zullen we ons blijven inzetten voor klimaatbestendigheid, biodiversiteit en een leefbaar milieu voor zowel mens als natuur. En als het de eerste keer niet lukt, wellicht een tweede keer, want met halfwas maatregelen gaan we de klimaatcrisis en de biodiversiteitscrisis niet onder controle krijgen;*  
Ook hier denken we niet anders over. De komende jaren zullen laten zien of we hier harder in moeten worden, in zowel inhoudelijk (klimaatontkenners) als financieel guurdere tijden.
- 3) *we beginnen alleen procedures als we denken dat we een reële kans maken om te 'winnen'. Helaas hebben we tot nu toe moeten constateren dat het juridisch kader waar we mee moeten werken zo goed als geen bescherming biedt aan bomen en groen als er economische belangen in het spel zijn. Waarom moet bij nieuwbouw de bouwer altijd zijn zin krijgen om al het bestaande groen op voorhand te mogen kappen?;*  
Deze verzuchting zal, vrezes wij, alleen maar aan kracht winnen. De Omgevingswet die sinds 1 januari in werking is voorspelt vooral veel goeds voor ontwikkelaars van stenen, niet voor groeiend groen. In 2023 werpt deze tendens zijn schaduwen vooruit, want woningnood 'dwingt' tot snellere procedures, minder strenge eisen en kortetermijndenken. We zullen dus moeten inzetten op structurele bescherming van binnenstedelijk groen, zowel in juridische zin als in de hoofden van corporaties, ingenieursbureau's, raadsleden, wijkbewoners en aannemers.
- 4) *we verhouden ons tot de overheid vanuit het beginsel: toenadering met behoud van distantie. We zijn altijd bereid tot gesprek met gemeente, waterschap, provincie of Rijkswaterstaat en voorzien ambtenaren, bestuurders en politici graag van informatie en argumenten om groen te ontzien en te vermeerderen. Daartoe hebben we ook maandelijks overleg met medewerkers van de gemeente, spreken we in bij commissies en schrijven we brieven aan overheden met onze ideeën en wensen;*

Dat hebben we in 2023 ook op grote schaal gedaan en dat blijven we doen.

- 5) *wij vinden dat iedere gezonde boom er één is die het verdient te blijven staan. Wat dat betreft moet zo snel mogelijk ook in de gemeente Dordrecht het roer écht om: bij (her)ontwikkeling moet het bestaande groen uitgangspunt zijn bij het ontwerp, en geen sluitpost zoals nu;*

Daar hebben we ons ook in 2023 voor ingezet, met wisselend succes. Nog teveel wervende animatietekeningen bevatten tranentrekkend veel groen en bomen, maar 'toevallig' komt geen van die 'virtuele' bomen overeen met de bomen die er nú staan. Met name bij het Maasterras als onderdeel van de Stadsas die 4000 nieuwe woningen op moet leveren zien we veel wensdenken.

- 6) *we werken graag samen met andere groene organisaties in stad en regio, maar we bepalen onze eigen prioriteiten en werkwijzen: soms overlegend, soms activistisch, soms ook zwiingend, want 'gevalletje kansloos'.*

Dreigende kaalslag in 2025 en volgende jaren wierpen in 2023 hun schaduwen al zo ver vooruit dat we dit jaar wat meer hebben ingezet op intensivering van de samenwerking met andere groene organisaties. Crises verbinden kennelijk....

In het vervolg van dit verslag kunt u lezen waar we ons het afgelopen jaar mee bezig hebben gehouden, waar we successen hebben geboekt, maar ook waar onze acties tot niets hebben geleid, of zelfs de situatie alleen maar slechter is geworden.

In 2023 is onze ploeg versterkt met enkele nieuwkomers, maar we hebben helaas afscheid genomen van één van onze oprichters: [REDACTED]. Hij voelde zich niet meer goed thuis in ons gezelschap. Hij gaat toch liever zijn eigen weg. We houden contact met hem en laten ons hoe dan ook blijvend inspireren door zijn niet aflatende stroom van goede ideeën.

Tot slot: onveranderd blijft onze intentie "hoe dichter bij Dordt, hoe groener het wordt".

## **De Website**

De opzet en indeling van onze website <https://www.bomenriddersdordrecht.nl> is dit jaar in grote lijnen hetzelfde gebleven. Via columns en berichten delen we met u onze ideeën en acties. Er is daarnaast veel online-informatie te vinden over boom gerelateerde onderwerpen. Via het contactformulier op de site kunt u donateur worden van de Stichting of kunt u ons op de hoogte brengen van dreigende kap of andere zaken die het reilen en zeilen van de bomen in Dordrecht betreffen.

## **Werkgroep promotie Bomenridders Dordrecht**

De werkgroep heeft een folder en visitekaartjes ontworpen en geproduceerd. Die zijn nu beschikbaar en gebruiken we bij het netwerken. We overwegen hoe we naast onze site en vrije publiciteit door onze acties mensen beter op de hoogte kunnen houden van wat we doen. Daar is in 2023 niet veel aan gebeurd.

## **Werkgroep onderwijs**

In 2023 zijn de eerder door ons ontwikkelde lessen voor bomenonderwijs ingezet op de onderbouw van enkele basisscholen. We gaan daarbij uit van een boom die vlak bij de school staat. Alle seizoenen komen aan bod in gezelschap van een kabouter en een boom met een heus deurtje in de stam. Ook wordt voorgelezen uit een boek: Het begint met een zaadje van [Laura Knowles](#) met illustraties van Jennie Webber. In dit boek volgen we de groei van de esdoorn, van zaadje tot machtige boom. Op elke pagina zien we verschillende dieren in en om de boom. En er wordt tijdens de les een zaadje in een potje geplant. De leerlingen krijgen een zaadje (helikoptertje) van de esdoorn mee naar huis met de vraag om dit zaadje op een mooi plekje in de aarde te stoppen. We laten een zaailing van de esdoorn zien. De kleuters zingen tot slot een bomenlied, begeleid op de

mondharmonica. Wij hopen daarmee bij de kinderen (en hun leerkrachten) een zaadje te hebben geplant van liefde en verwondering voor de natuur. Het bleek ook een opstapje naar betrokkenheid van de Parkwijk school bij onze Wijkboomverkiezing in Wielwijk.

## Financiën

Stichting Bomenridders Dordrecht (BRs) is opgericht in december 2021. De eerste financiële verantwoording betrof het gebroken boekjaar 2021-2022, en is te vinden in ons vorige jaarverslag. Hieronder volgt de tweede verantwoording en betreft het kalenderjaar 2023.

In het boekjaar 2021-2022 zijn door BRs oprichtingskosten gemaakt. Alle oprichtingskosten zijn betaald / voorgefinancierd door de oprichters van BRD. De stichting had de optie opgehouden om deze kosten, nadat giften van donateurs op gang gekomen zijn, geheel of gedeeltelijk aan de oprichters terug te storten, voor wie dat wenst. In 2023 heeft geen van de oprichters te kennen gegeven deze kosten terugbetaald te willen krijgen. Per eerstvolgende algemene vergadering zal hierover een besluit genomen worden.

Hieronder wordt de exploitatierekening van 2023 gepresenteerd, in vergelijking met het vorige (gebroken) boekjaar 2021-2022.

Exploitatie BrD	2023	2021-2022
<b>Omzet</b>		
Omzet 0% BTW - Bijdrage Stichtingskosten	0	1519
Omzet 0% BTW - Donatie Alg.Kosten	1.596	232
Omzet 0% BTW - Donatie Evenementen	50	0
<b>Totaal omzet</b>	<b>1.646</b>	<b>1.751</b>
<b>Kosten</b>		
Reclame/advertentiekosten	334	829
Representatiekosten	160	0
Evenementkosten Hieronder wordt de exploitatierekening van 2023 gepresenteerd, in vergelijking met het vorige (gebroken) boekjaar 2021-2022.	24	0
Overige verkoopkosten	0	657
Bankrente en -kosten	163	78
Mollie kosten	2	1
Betalingsverschillen	0	0
Overige algemene kosten	0	51
<b>Totaal kosten</b>	<b>683</b>	<b>1.616</b>
<b>Saldo</b>	<b>963</b>	<b>135</b>

### **Toelichting op exploitatierekening**

De kosten in 2023 zijn verdeeld over vaste bedrijfskosten (kosten voor hosting van de website, bankkosten, en kosten voor Mollie, de organisatie die BRs donaties via iDeal mogelijk maakt) en regelmatig terugkerende operationele kosten (m.n. reclame- en representatiekosten, zoals voor de aanschaf van bedrukte t-shirts). Verder zijn er enige Evenementskosten gemaakt (versiering bij Wijkboomverkiezing).

Er zijn ook dit verslagjaar geen commerciële adviezen ingewonnen en geen juridische procedures gevoerd, en dus ook geen proceskosten gemaakt.

Inkomsten zijn van eenmalige en vaste donaties van oprichters en donateurs. Daarbij kan het volgende gemeld worden:

- Er zijn in dit boekjaar 16 nieuwe donateurs, die eenmalige of maandelijkse donaties doen, waarmee onze doelstelling van dit jaar op dit punt is waargemaakt
- Er is een eenmalige donatie van € 500 voor algemene kosten gedaan
- Er is 1 donatie gedaan voor Evenementkosten, de overige zijn t.b.v. Algemene kosten
  - NB inmiddels kunnen donateurs op de donatiepagina van de BRD-website aangeven aan welke categorie hun donatie ten goede moet komen; ook dit was een doelstelling voor 2023
- Alle donateurs worden bij deze hartelijk bedankt voor hun giften, die goed gebruikt worden in het algemeen voor bewustwording rondom en verbetering van groen en biodiversiteit in Dordrecht en omstreken, en in het bijzonder voor het beschermen van bomen in deze regio. We hopen ook in 2024 op hun betrokkenheid.

De inkomsten in dit jaar zijn alleen van donaties afkomstig, er zijn geen subsidies verstrekt aan BRD, en er zijn geen betaalde opdrachten uitgevoerd. De inkomsten dekken in dit verslagjaar ruimschoots de kosten van de stichting, met een netto positief saldo van € 963.

Boekhouding en jaarcijfers, zoals door de penningmeester in dit verslag gepresenteerd, zijn gecontroleerd door een ander lid van de BRs (■■■■ ■■■■) en akkoord bevonden.

### **Plannen voor 2024**

De stichting draait nu ongeveer twee en half jaar. We voorzien naast de vaste kosten een toenemend aantal kosten indien er juridische procedures gevoerd gaan worden, adviezen ingewonnen, etc. Verder wordt de wens onderzocht om een bijzondere geo-functie te laten ontwikkelen voor in onze website, waarmee kapaanvragen inzichtelijk gemaakt kunnen worden, en die als service aan geïnteresseerden kan worden aangeboden vlg een abonnee-structuur.

Om deze en andere mogelijke kosten het hoofd te bieden stelt het bestuur voor het komende jaar 2024 zich ten doel om:

1. Werving van meer donaties en (vooral vaste) donateurs
2. mogelijkheid onderzoeken van betaalde adviezen door BRs te onderzoeken (was al plan voor 2023, maar heeft nog niet plaatsgevonden)
3. een plan op te stellen hoe pt 1 en 2 bewerkstelligd kunnen worden (is nog niet opgesteld in 2023)
4. subsidie- en sponsorwerving voor specifieke acties / projecten zoals bovengenoemde idee voor een geo-functie in de website

Ad 3/4

Het in 2023 geplande gesprek met een adviseur is wel gevoerd, maar heeft nog niet geleid tot een concreet plan. In dit plan kan ook de werving van sponsorgelden en subsidies worden beschreven.



## Contacten

Contacten werden onderhouden met:

- Dordtse raadsleden, wethouders en gemeenteambtenaren (management), in het bijzonder over het GroenBlauw Programma, het Bomenprogramma, de binnenstadsnota 'Slijpen aan een Diamant' en wijkontwikkelingsplannen (Wielwijk, Krispijn, Krabbehof, Willemsdorp);
- Andere niet-gouvernementele organisaties in Dordrecht, zoals Platform Duurzaam Dordrecht, Stichting de Stad, en IVN Dordrecht;
- De Dordtse coöperaties Trivire en (dit jaar vooral) Woonbron.

We hebben maandelijks overleg met vertegenwoordigers van de gemeente Dordrecht over alle praktische (beheer)aspecten van het groen;

We onderhouden incidenteel contact met andere Bomenridders in Zuid-Holland.

## Media

Twitter/X: <https://twitter.com/bomendordrecht>

Website Bomenridders <https://www.bomenriddersdordrecht.nl>

### RTV Dordrecht:

Bomenridders nemen dinsdag 30 mei afscheid van iconische Grote Beuk in Augustijnenkamp  
30 mei 2023

Nieuw bomenboekje geeft aandacht aan Dordtse bomen. gemeente Dordrecht,  
31 augustus 2023

### AD/De Dordtenaar:

Bomenkap rond het Weizigtpark blijft de gemoederen bezig houden: "Wij zijn buitengewoon pissig".  
24 maart 2023

Wethouder niet onder indruk van kritiek op bomenkap bij Weizigtpark: "Ik sta achter dit plan".  
5 april 2023

Bomenridders laten weer van zich horen: "Laat bomen op terrein naturistencamping hoe dan ook staan"  
18 juli 2023

Waar staat de favoriete boom van Stadspolders en Wielwijk?  
27 augustus 2023

Winnende wijkbomen mogen minstens 100 jaar blijven staan en dat wordt gevierd.  
5 november 2023

### DordtCentraal:

Bomen als Mijlpalen in de geschiedenis. Column Henk Mesman  
6 februari 2023

Bomenkap op Dortse Mijl roept weerstand op  
17 maart 2023

Afscheidsceremonie voor oude beuk – Dordrecht  
1 juni 2023

Verslag van Bomenlessen op de Parkwijkschool in Wielwijk om kinderen het belang van bomen bij te brengen  
27 september 2023

Het belang van bomen  
27 september 2023

Winnende bomen van de Wijkboomverkiezing – Dordrecht  
15 november 2023

**De Reelander:**

Bomenridders op de bres voor bomen.  
23 maart 2023



## Projecten

**Willemsdorp:** Onze bemiddelingen hebben er mede toe bijgedragen dat in het najaar van 2023 aan de Rijksstraatweg nieuwe bomen geplant gaan worden met instemming van de bewoners aldaar. De aanvraag voor de vergunning om in de veiligheidszone van de ringdijk te mogen werken in het 'gesloten' (storm)seizoen is in tweeën geknipt: de aanvraag voor de Rijksstraatweg is toegekend, die voor het fietspad is nog 'on hold' voor nader onderzoek vanwege mogelijke vervuiling door drugsafval. De gemeente heeft de vergunning in ieder geval al wel aangevraagd. Op ons voorstel komt er waarschijnlijk een feestje om deze heugelijke gebeurtenissen op gepaste wijze met de omwonenden te vieren. Dat staat gepland voor fase 2, bij de herplant langs het fietspad.

**Weizigtpark:** De werkzaamheden in het park zijn begonnen en het resultaat tot nu toe oogt in eerste instantie wat kaal en daarmee pijnlijk, maar voor de iets langere termijn veelbelovend. Van overleg over het beheer van het park na de oplevering is het nog niet gekomen. Wij dringen aan op echte participatie bij de totstandkoming van het beheerplan, dat wil zeggen ook bij het feitelijke beheer van het park en niet alleen van ons, maar ook van de omwonenden. We zijn niet van plan om bestaande protocollen voor zoete koek te slikken na alles wat er de afgelopen jaren gebeurd is. Wordt vervolgd.

**Nieuwkerksplein:** De boomspiegels op dit plein zijn erg klein, te midden van veel ongebruikte straat met plaatselijk veel wortelopdruk, en auto's te dicht op de boom geparkeerd. Al met al een armetierig aanzien mede door het voortdurende geschoffel. De boomspiegels in de aangrenzende wijk hebben eenzelfde aanzien. Deze hele buurt is een prachtige plek voor een proefproject in het kader van de "straat voor straat" vergroening van de binnenstad. Het Nieuwkerksplein vormde in oktober onderdeel van een gezamenlijke fietstocht door de stad tezamen met de wethouders Merx en Bruggraaf. Zodra de gelegenheid zich aandient - de gemeente is niet heel erg op open participatie gericht - brengen wij dit voorstel in ter concretisering van 'Slijpen aan een Diamant'.

**Statenplein:** BRs denken mee over de vergroening van het Statenplein. Inmiddels vonden twee brainstormsessies plaats in 2022 en een derde sessie vond plaats in januari 2023. Los hiervan presenteerde wethouder in de laatste week van november 2023 zijn voornemen om de markt "binnenkort te verhuizen naar het Bagijnhof omdat dit meer ruimte biedt voor toekomstige evenementen op het Statenplein". Met denkt dan aan de mogelijkheid om gedurende een week een reuzenrad te plaatsen en muziekconcerten. Ook wordt overwogen langs de rand van het plein meer groen te planten en verplaatsbare groenbakken toe te voegen. Wij verbazen ons over deze keuze. Het idee om de markt van het plein weg te halen werd in de genoemde sessies door niemand geopperd, niet door de winkeliers, niet door de marktkooplui, en niet door ons. Vergroening in combinatie met behoud van de markt vond iedereen een goed idee. In 2024 gaan we zien of het bestuur doordrukt of alsnog naar betrokkenen gaat luisteren. Wordt vervolgd!

**Herinrichting Spuiboulevard:** In het kader van de herinrichting openbare ruimte Spuiboulevard zijn de BR's gevraagd hun visie te geven op de gevolgen van de plannen voor het groen. Uitgaande van onze visie 1. om het plan aan te passen aan de bomen, en niet omgekeerd, 2. bomen alleen te verplanten of te verplaatsen als het echt niet anders kan en 3. dat de onvermijdelijkheid van kap van bomen moet worden aangetoond ("nee, tenzij") hebben we bezwaar ingebracht tegen het kappen van de wilgen langs de waterkant en het verplaatsen/ verplanten van 50 à 60 lindes. Inmiddels heeft de gemeente toegezegd de gezonde wilgen voorlopig te laten staan maar zij blijft ten aanzien van de lindes bij het oorspronkelijke plan, ondanks dat er ons inziens een uitvoerbaar en goedkoper alternatief is. De wegprofielen kunnen worden gehandhaafd en de lindes kunnen blijven staan door het plangebied uit te breiden in de Spuihaven, deze dus enkele meters te dempen. Met een schuin talud vanaf de nieuwe oever tot de hoogte van de huidige oever blijft de bergingscapaciteit van de

Spuihaven bij zware regenval vrijwel onveranderd door het kunnen accepteren van enige peilstijging. Daarmee creëert men behalve een veilige waterkant voor zowel fietsers als voetgangers ook een overgangsgebied van land naar water. Goed voor de biodiversiteit! De gemeente liet ons hierop weten dat “met de vastgestelde plannen (met de te behalen ambities), de kwaliteitsverbetering, en het uitgangspunt dat minimaal 100 nieuwe bomen worden geplant, de onvermijdelijkheid van de verplanting van de lindes is aangetoond”. Aangetoond voor wie? Wel heeft de gemeente toegezegd dat er een potentieel monumentale boom (soort nader te bepalen) komt voor de ingang van het nieuwe Stads kantoor (Dordthuis) die 100 mag worden. Het verplaatsen van de lindes gaat dus door. De gemeente heeft vervolgens zichzelf vergunning verleend. Wel is het aantal lindes dat tweemaal moet worden verplaatst voor de helft teruggebracht. Om toch uiting te geven aan onze gevoelens over de besluitvorming hebben we de te verplaatsen bomen voorzien van flyers met daarop gepaste teksten.

**Tromptuinen Zuid:** In het kader van de herinrichting van de M.H. Trompweg stonden enkele populieren, lindes en één esdoorn ‘in de weg’. Tegen de verleende kapvergunning hebben wij bezwaar gemaakt. Helaas volgde de kap binnen luttele dagen na die afwijzing “op grond van een vergoelijkend advies van de bezwaarcommissie”. Hiermee ontnam de gemeente ons de mogelijkheid via de rechter de kap alsnog tegen te houden. In het AD verscheen hierover een artikel onder de kop: „Geen plek voor oude bomen bij nieuwbouwhuizen Tromptuinen: 'Waarom alles kaalkappen?’” Voor deze ongelukkige gang van zaken werd 16 februari 2023 in een gesprek met de wethouder door de Gemeente Dordrecht excuus aangeboden. Mooi, maar daarmee hebben we de bomen niet terug. We waren echt boos!

**Bouwhuyslocatie:** In 2022 hebben wij onze visie gegeven over de plannen ter herontwikkeling van de Bouwhuys locatie en suggesties en ideeën ingebracht hoe het plan verder te optimaliseren vanuit groen perspectief. Ons viel de groengerichte benadering van alle betrokkenen bij dit project op. Het bouwterrein krijgt echt een groene ‘campussfeer’ inclusief een plek voor een door ons gesuggereerde in potentie monumentale boom. Er worden weliswaar de nodige bomen gekapt maar ook herplant. De Woonbronflat blijft voorlopig staan waardoor de kap aanzienlijk beperkt kan worden. Ook de waterhuishouding is mede op ons advies en dat van het waterschap aangepast. En er wordt extra gekeken of niet een van de moerascipressen alsnog kan worden verplant of dat de middelste moerascipres kan blijven staan als sieraad op de binnenplaats van het op die plek te realiseren gebouw. Wordt vervolgd.

**Groenvoorziening achter het beeld van de gebroeders De Witt:** De BR's maken zich al langere tijd sterk voor de terugkeer van de groenvoorziening achter het beeld van de gebr. De Witt. Geld om het groen aan te leggen is er. Er is evenwel ook een garantieverklaring vanuit de gemeente nodig voor beheer en onderhoud. Daar is het wachten op. Wordt vervolgd.

**Parkeren bij de Grote Kerk:** Op basis van oude kaarten blijkt het huidige parkeerterrein sedert lange tijd altijd al een soort oprit geweest. Desondanks hebben we aangekaart, dat een private en commerciële parkeerstrook voor de ingang van de kerk ontsierend werkt op het monument en zijn omgeving. Voor de armlastige kerk lijkt het een verdienmodel. Het staat inmiddels wel haaks op het gemeentelijk beleid tav de auto's in de stad. Daarnaast wordt herplant van de zieke en inmiddels overleden beuk door de archeologische dienst niet toegestaan. Wij overwegen hierover in 2024 alsnog te zorgen voor enig oppositioneel tromgeroffel. De redenatie van de archeologische dienst volgend zou het dus kunnen zijn dat er te zijner tijd geen bomen meer om de kerk staan en daar wordt niemand blij van.....Voor ons BRs is het belangrijkste probleem dat de auto's nu op de wortels van de bomen staan.

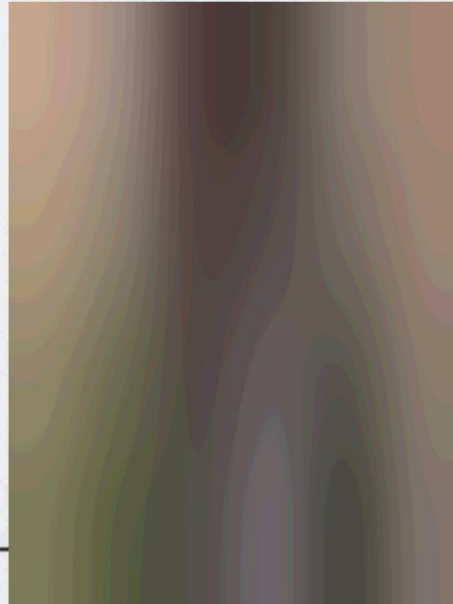
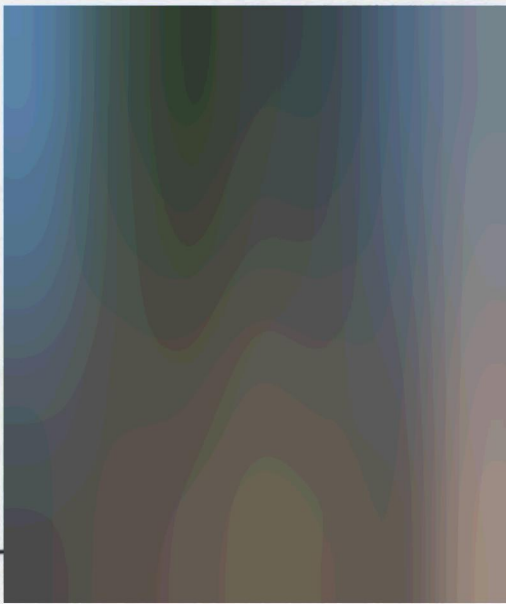
**Stadspark XXL:** Voor de ontwikkelingen rondom de plannen voor het Stadspark XXL zijn twee BR's afgevaardigd. Zij denken mee over een zo biodivers mogelijke invulling van een beloftevol park. Onze suggestie voor de naam van het park: het Verbindingspark. Maar, “dat bekt niet lekker”, aldus het communicatieteam. Vooralsnog is gekozen voor “Stadspark”, dat bekt in ieder geval “lekker veilig”.

**Burgemeester de Raadsingel 95A:** BR's Dordrecht werden uitgenodigd om mee te denken over de vergroening rondom dit nieuw te bouwen woonproject op de plek waar Leen Bakker was gevestigd. De projectontwikkelaar bleek zich goed te hebben voorbereid en gaf ons de gewenste informatie. Wij adviseerden 2 prunussen en een zomereik binnen het project te verplanten naast tal van adviezen hoe de biodiversiteit binnen dit project te bevorderen zoals hergebruik van gekapt hout, boomstammen laten staan/licgen en vergroenen van daken. Helaas blijken de bouwplannen bij nader inzien niet financieerbaar. Daarmee hangen ook onze adviezen in de lucht. We blijven opletten.

**Mauritsweg:** Een bestemmingsplanwijziging voor het terrein van het voormalige verzorgingshuis Thureborgh aan de Mauritsweg bracht ons op het spoor van een bijzondere moerascipres, 16 meter hoog en 2,50 meter in omtrek die door de verbouwing van Thureborgh dreigde te worden gekapt. Omdat het een iconische boom betreft die wel 600 jaar oud kan worden hebben de BR's zich sterk gemaakt om deze boom over te planten naar een hiervoor geschikte locatie in de directe omgeving. Die plek werd gevonden en de verplanting vond plaats op woensdag 31 januari 2024.



**Augustijnenkamp (The Movies/De Witt):** op 30 mei 2023 namen de Bomenridders Dordrecht ceremonieel afscheid van de grote beuk bij de ingang van The Movies. Het ging hier om een icoon in het bomenbestand van de gemeente Dordrecht. Hij staat ook in het door de gemeente zelf uitgegeven boekje over de monumentale bomen van de stad. De boom bleek echter aangetast door de reuzenzwam en ten dode opgeschreven, stervende. Ofschoon wij de boom niet kwijt wilden hebben we gezien de gezondheidstoestand van de boom geen bezwaar gemaakt tegen de voorgenomen kap. Wel hebben we gedaan gekregen dat er twee nieuwe bomen voor in de plaats komen, op hetzelfde pleintje, zodat zo snel mogelijk weer evenveel kroonvolume op deze plek terug te vinden zal zijn. We namen afscheid van de beuk met een gedicht, een lied en een korte toespraak. Fragmenten van de plechtigheid werden uitgezonden op RTV Dordrecht.



Overigens is het terras gedeelte voor The Movies, nu Filmtheater, Stadsbraderie De Witt genoemd, met de twee resterende bomen eigendom van de bioscoop. Het gedeelte van de gesneuvelde beuk en het gedeelte waar twee bomen worden herplant is eigendom van de Gemeente. De tuinarchitect is [REDACTED]. De eigenaar van de bioscoop wist niets van de voorgenomen herplant.... Men wil van de beukstomp af. Jammer. De stomp zou met een laklaag kunnen worden behandeld en daardoor worden verduurzaamd. Ook opmerkelijk, de buurtbewoners worden zowel door de uitbater van de bioscoop als door de gemeente niet meegenomen in de vergroening ter plaatse....

**Venuslaan:** Daar is ten onrechte een Japanse Linde gesneuveld. De bezwaarcommissie vond dat voldoende aanleiding om ons bezwaar af te wijzen, omdat we geen 'procesbelang' meer zouden hebben; de boom was immers dood! Wel kreeg de vergunninghouder een herplantplicht opgelegd van meer bomen dan die ene die er stond: 3 grote bomen langs de zuidkant van het bouwplan en 4 kleinere op de toekomstige binnenplaats. Daarbij geldt een herplantplicht, mocht een van deze nieuw te planten bomen het onverhoopt niet redden. We houden de situatie ter plekke in het vizier.

**Hel- en Zuilespolder:** Rijkswaterstaat overweegt om in het kader van het aanleggen van getijdenatuur de Hel- en Zuilespolder in de Merwelanden met getij deels onder water te zetten. Plannen om dit op andere locaties te doen zijn tot dusver gestrand. Er is veel discussie over: 'oude natuur wordt vervangen voor nieuwe natuur om 'vissen te paaien' en 'voor het vergroten van de biodiversiteit', maar is dat ook een verbetering? Inmiddels is duidelijk dat er minder gekapt hoeft te worden om die getijdennatuur toch te realiseren. De BR's staan vooralsnog achter de plannen. De gemeente heeft inmiddels met de plannen ingestemd. Weer een voorbeeld dat het onvermijdelijk eerst slechter wordt voordat het beter wordt. En wat zal de invloed van PFAS worden op die nieuwe natuur?

**Zuidendijk:** We werden bevraagd op een kapvoornemen van enige tientallen populieren langs de Zuidendijk, daar waar huizen staan. Ook de buurtbewoners zijn geconsulteerd. De reacties van de buurt zijn inmiddels binnen met opnieuw meldingen van schades. Om veiligheidsredenen is gedeeltelijke kap onvermijdelijk, maar we hebben wel gedaan gekregen dat de 4 bomen die niet dicht bij woningen staan behouden blijven

**Herinrichting Colijnstraat:** tijdens een gesprek met de mensen werkzaam bij Woonbron in februari 2023 werd duidelijk dat zij zich bewust zijn van de gevoeligheid van het behoud van de platanen op de Frank van der Goesstraat/ W.H. Vliegenstraat . Streven van de gemeente is in ieder geval om de grote platanen te behouden maar wel met voldoende ruimte. Er werd afgesproken op locatie te gaan kijken na oplevering van de eerste nieuwe woningen bij de Van der Goes van Natersweg / Vliegenstraat en of het gelukt is iets met houtbouw en modulair bouwen te doen. Dit zijn nog wel experimenten, zelfs voor een grote corporatie als Woonbron.

Vervolgens zijn we geconsulteerd over kap en herplant op de kruisende Van der Goesstraat. We hebben vermeden zelf precies in de vullen hoe het moet, wel enkele algemene adviezen gegeven over soorten, over positionering ten opzichte van de nieuwbouw en over het behoud van groen in de omgeving. We hebben boven alles geadviseerd binnen 10 jaar hetzelfde kroonvolume terug te brengen.

**Project Oudland Nieuwbouw:** Voor de voorgeschiedenis zie het jaarverslag over 2022. Inmiddels heeft de gemeente Dordrecht op 10 oktober 2023. een overeenkomst gesloten met een ontwikkelaar. Er worden 50 woningen op het terrein gebouwd: 32 rijwoningen, 10 twee-onder-een-kapwoningen en 8 vrijstaande woningen. Naar onze verwachting zal dit project een duurzame groene wijk gaan opleveren, met grotendeels behoud van het bestaande groen.

**Herinrichting Wielwijkpark:** de constatering van het projectteam dat we "in een voortschrijdende tijd leven waarin het belang van bomen en de totale biodiversiteit feitelijk niet meer ter discussie staan en daar goed rekening mee gehouden moet worden" deed ons deugd. Het groen lijkt bij dit

projectteam in goede handen. Onze suggesties: vanwege ophoging van een veld achter een prachtige rij Italiaanse populieren van ongeveer 50 jaar oud met 40 cm aarde dreigt voor deze bomen een fataal zuurstoftekort. Op voorhand deze bomen om deze reden te kappen gaat ons te ver. Alternatieven zijn 1. de verhoging zuidelijk voor de bomen langs laten gaan; of 2. de verhoging meanderend tussen de bomen te laten lopen wat ook een zeer speels effect geeft. Tevens werd geadviseerd van een slingerpad dat zou worden geasfalteerd ten behoeve van skeelers liever een half verhard pad te maken, breed en hard genoeg voor rolstoelgebruik, dit met het oog op het woon-zorgcomplex aan de M.H. Trompweg. En derde aandachtspunt zijn de wateroevers die wij graag aflopend in het water zien. Ter bevordering van de biodiversiteit van waterbeestjes en vogels maar ook in het belang voor een robuustere waterhuishouding. Tenslotte werd bij het lage gedeelte van de school geadviseerd een paddenpoel te creëren zodanig dat het veilig is voor de kinderen maar dat deze ook educatieve waarde heeft. Vraag de buurtbewoners om hun visie te geven en wellicht ook de school die met groot enthousiasme de prachtige zomereik in het park vlak bij de school met 67 stemmen van de honderd verkozen heeft tot wijkboom van dit jaar.

**Camping de Ammoniet:** Een prachtige natuurlijke vegetatie, voormalige heemtuin, nu in gebruik als natuuristenpark. Een uniek natuurmonument met bomen met een omvang die je nergens anders op het Eiland van Dordrecht zult aantreffen. Dit monument dreigt te verdwijnen ten behoeve van een aantal nog te bouwen luxe villa's. Het park wordt nog steeds optimaal beheerd door de natuuristenvereniging. Zij kregen een vervangende locatie aangeboden die voor hen volstrekt onbetaalbaar blijkt. Inmiddels zijn er leden van de Raad wezen kijken. Tevens is er een brief gestuurd naar de burgemeester en de wethouders Burggraaf en Merx om ook hen de ogen te openen voor dit unieke natuurmonument / levend erfgoed op het Eiland van Dordt, zowel wat bomen als biodiversiteit betreft. We hebben de locatie ook aangemeld voor het project 100bomen100 van de provincie Zuid-Holland. Het college van Burgemeester en Wethouders heeft ons nav de brief dd 16 juli 2023 schriftelijk laten weten dat zij *"onze wens om zoveel mogelijk waardevolle bomen te behouden van harte ondersteunt maar dat met het bestemmingsplan Amstelwijck in 2020 al een definitieve keuze is gemaakt voor woningbouw. Voor het terrein van de camping Ammoniet is dit bestemmingsplan deels de bestemming Groen en deels de bestemming Ontwikkelingsgebied opgenomen. Binnen de bestemming Groen is geen woningbouw toegestaan."* De camping Ammoniet valt helaas buiten het groengebied..... Binnen de bestemming Ontwikkelingsgebied is woningbouw toegestaan maar is als doekje voor het bloeden de regel opgenomen dat waardevolle bomen pas worden gekapt *"als behoud redelijkerwijs niet mogelijk is"*. Wel stemmen zij in met ons verzoek dat voor het deelgebied Spoorzone Amstelwijck - waar het terrein van de camping deel van uitmaakt - een aanbesteding wordt gestart waarbij zal worden opgenomen dat *"zoveel mogelijk waardevolle bomen in het plangebied behouden blijven"*. In de beoordeling van de inschrijvers wordt dit meegewogen in de uiteindelijke gunning door de gemeente. Het is daarbij denkbaar om partijen te stimuleren aansluiting te zoeken bij het project '100 bomen 100'. Een boominventarisatie loopt inmiddels. GroenLinks heeft naar aanleiding van deze brief raadvragen gesteld. Wordt vervolgd.

**Kastanje Kromhout-Kasperspad (voormalige locatie psychiatrische kliniek van Yulius):** op het terrein staat een prachtige meerstammige paardenkastanje maar de boom vertoont een plakksel: een raakvlak tussen twee steil omhoog gaande, codominante stammen, waarbij de twee houtcilinders niet vergroeien omdat zich tussen beide lagen nog een schorslaag bevindt. Dit vermindert de mechanische weerstand van de kroon. Er komt een moment dat plakksels gaan uitbreken, in dit geval over circa tien jaar. Er is dus binnen afzienbare tijd een duidelijk verhoogd risico op afbreken en scheuren van een deel van de kroon. Daarnaast is sprake van uitbundige wortelopdruk als gevolg van een gebrek aan kwalitatief goed doorwortelbare ruimte. Kortom, duidelijk een gemankeerde boom die naar verwachting over ± tien jaar zal sneuvelen. Daarmee lijkt de onvermijdelijkheid van kap van deze boom aangetoond. De projectleider heeft daarbij de toezegging gedaan om na kap op nagenoeg dezelfde locatie een boom met een omtrek van tenminste 50 cm terug te plaatsen. Daar hebben wij als BRs mee ingestemd. We gaan letten op de aanleg van een optimale groeiplaats met uiteraard een daarbij passende royale boomspiegel. De



overige bomen die sneuvelen op dit terrein worden gecompenseerd door nieuwe aanplant (plantmaat 20-25).

**Project Vogelbuurt:** in januari 2023 werden de BRs door de projectcoördinator uitgenodigd te participeren in zijn project. Gaandeweg kwamen wij tot de ontdekking dat er op het gebied van de vergroening en de biodiversiteit van de wijk al veel tot stand is gekomen. Onder de bezielende leiding van Ifor Schrauwen werd in nauwe samenwerking met IVN en Woonbron straat voor straat in groen geïnvesteerd. Daarnaast vond een onderzoek plaats naar de groenbeleving in de wijk en werd een campagne "Boom zoekt grond" uitgevoerd. Ook deed Woonbron een test om de tuinen na mutatie te vergroenen en in het huurcontract op te nemen dat de bewoner het groen niet mogen verwijderen. Gezien al deze positieve ontwikkelingen hebben de BRs besloten voor wat betreft de groene ontwikkelingen in de Vogelwijk op de achtergrond te blijven. Ons inmiddels vervaardigde 'straat voor straat plan' waarin de ophoging van de bodem en het lot per boom per straat staat beschreven hebben we ter beschikking gesteld.

**Project Maasterras:** Twee bomenridders brachten een werkbezoek aan het Maasterras. Eén ding werd duidelijk: in de huidige plannen zullen vele bomen sneuvelen. Een boominventarisatie loopt. Het hele gebied tussen het spoor en de A16 gaat op de schop. Alle huisjes langs de Weeskinderendijk sneuvelen met uitzondering van twee oude huisjes (uit nostalgische overwegingen: restanten eeuwenoude houthandel ter plekke). De dijken en ook het gebied zowel voor als achter de dijk wordt aanzienlijk opgehoogd tegen het dreigende hoogwater in de toekomst (!). Het lot van de rij prachtige populieren langs het spoor is nog onbekend (ook al staan ze op de animatietekening die de gemeente gepubliceerd heeft wèl ingetekend), de berken en abelen in het verlengde hiervan blijven staan. Langs het spoor komt een groene parkeergarage, een park en ook daar wordt de grond opgehoogd. Daar komt ook een fietssnelweg naar het station en een tunnel onder het spoor voor voetgangers. De woonwagens zullen worden verplaatst en het erachter gelegen chaotische bosgebied zal ook verdwijnen. De plannen maken op ons een nogal hermetische indruk: alles is in wezen al beslist. We twijfelen daarom over verdere deelname in het participatieproces en beperken ons wellicht tot bezwaar tegen kapvergunningen.

**Project Vondelstraat:** in het kader van de herinrichting van de Vondelstraat heeft men een Boom Effect Analyse laten uitvoeren met de vraagstelling *"in hoeverre 10 Amberbomen binnen het projectgebied Vondelstraat te Dordrecht verplantbaar zijn in het najaar van 2023 omdat de bomen bij de herinrichting van het gebied niet op hun huidige locatie behouden blijven"*. Bij ons Bomenridders rijst dan de vraag waarom deze tien Amberbomen niet op hun huidige locatie behouden kunnen blijven: de amberbomen verkeren in een redelijke (8) tot goede (2) staat; alle bomen hebben een goede mechanische kwaliteit. En bijna alle bomen hebben een goede toekomstverwachting (uitval binnen 15 jaar niet verwacht). Wij adviseerden in oktober 2023 als volgt:

- raadpleeg de bewoners. Wat zijn hún wensen? Mocht u zo'n onderzoek hebben verricht dan ontvangen we graag het resultaat van dit onderzoek.
- indien verplanting niet mogelijk blijkt dan is de opdrachtgever voornemens de bomen te kappen. Althans, dat maken wij op uit de opmerking "zij kunnen bij de herinrichting niet op hun huidige locaties behouden blijven". Een acceptabele verklaring voor kap ontbreekt echter en dat terwijl er nog wel degelijk een alternatief is, namelijk door de groeiruimte en de groeiomstandigheden voor deze bomen te verbeteren. Denk daarbij aan het vergroten van de boomspiegels of de standplaats zo groot/goed mogelijk te maken, ook als de verharding niet weg kan.
- Amputeer oppervlakkige wortels onder de rijbaan.
- Verbeter de groeiplaats onder parkeerstroken met bomengranulaat. Boomwortels groeien in bomengranulaat meer vertakt. Dit betekent minder dikke wortels.
- Beperk de wortelopdruk met antiworteldoek. Hierdoor worden de wortels gestimuleerd naar beneden te groeien.
- Maak zondig gebruik van grondzuigtechniek.
- In uitzonderlijke gevallen van onaanvaardbare wortelopdruk: kap of verplaats de boom en vervang

deze door een jonge boom die meer geschikt is voor deze locatie: zoals Winterlinde (*Tilia cordata*), Schietwilg (*Salix alba*), Oosterse plataan (*Platanus orientalis*), Tulpenboom (*Liriodendron tulpifera*), andere Amberboom soorten (*Liquidambar*), Gleditsia soorten, Witte paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*), Japanse zelkova (*Zelkova serrata*).

Tot slot zijn er nog tal van opties om de natuurwaarde van dit project nog een flinke injectie te geven. Ook hiervoor werden de nodige suggesties gedaan. Tot op heden hebben we nog geen reactie mogen ontvangen. Wordt dus vervolgd!

**Project nieuwbouw Piet Heynstraat thv de Cornelis Trompweg 136:** Wij Bomenridders Dordrecht hebben er in eerste instantie informeel op aangedrongen geen kapvergunning te vragen of te verlenen voor verplanting van in ieder geval één van de drie heel grote lindes op deze plek. De boom staat ingetekend op de toekomstige middentuin tussen de nieuwe appartementen. Wat zou mooier zijn dan meteen een majestueuze boom midden in de gemeenschappelijke tuin te hebben? Desondanks is de vergunning verleend. Wij bereiden een bezwaarschrift voor. Wordt dus vervolgd.

**Project Burgemeester Jaslaan:** het wegdek van de burgemeester Jaslaan is na 60 jaar hoognodig aan vernieuwing toe. Dit is vooral geluxeerd door de extra belasting in de afgelopen jaren als gevolg van zwaar verkeer in het kader van een wegomleiding. Het wegdek ligt in vergelijking met de directe omgeving bovendien veel te hoog met als gevolg dat dit bij flinke regenval voor de aangrenzende huizen wateroverlast oplevert. De conditie van de bomen: De bomen die er staan zijn hoofdzakelijk Hollandse lindes. Deze bomen hebben een opvallend kleine boomspiegel, zien er door de bank genomen pover uit met op veel plaatsen opvallend oppervlakkig wortelvorming (wortelopdruk). De trottoirs zijn daardoor ronduit gevaarlijk om te belopen. Het BEA-onderzoek toont opvallend arme grond. De optie om grond onder de wortels weg te zuigen waardoor de bomen dieper zakken vervalt en verwijdering van de wortels kan niet vanwege de nu al evident zichtbare zwakke conditie van deze bomen en het geeft een verhoogd risico op instabiliteit. Door al deze malheur hebben wij in moeten stemmen met gedeeltelijk kap van een aantal bomen, onder de voorwaarde van serieuze herplant en standplaatsverbetering, inclusief struikenbeplanting ter bevordering van de biodiversiteit ter plaatse.

**Project Karel Doormanweg.** In het projectgebied locatie Kompas wordt een inmiddels verwijderde school vervangen door een nieuwe school. Daarnaast komt er een appartementencomplex, komen er nieuwe paden, parkeergelegenheden en sportfaciliteiten, en dit alles omgeven door een groenstrook en een waterpartij. Wij konden ons geheel vinden in de voorgestelde evident groene aanpak. Er werden onzerzijds nog wel een aantal adviezen gegeven c.q. suggesties gedaan die door de projectleiding in meer of mindere maten ter harte zijn genomen.

### Casuïstiek

**Willem Marisstraat:** Naar aanleiding van ons (gehonoreerde) bezwaar tegen de kap van één Hollandse linde ondanks de voor omwonenden hinderlijke honingdauw is door de gemeente een experiment gestart naar de effectiviteit van de behandeling van honingdauw met larven van lieveheersbeestjes. Dat onderzoek heeft helaas niet geleid tot een overtuigend bewijs dat deze behandeling hout snijdt. Mogelijk helpt het in voorkomende gevallen bij wijze van toeval of als placebo. Inmiddels mikt de gemeente op lange termijnoplossingen zoals het stimuleren van biodiversiteit en het vermijden van laanstructuren met slechts één boomsoort. Ondanks de teleurstelling blijven we meedenken met creatieve oplossingen die ook omwonenden helpen.

**Nieuwbouw St. Jorisbrug-Kromhout:** Ofschoon aanvankelijk kapvergunning was aangevraagd voor 13 haagbeuken om een bouwweg aan te kunnen leggen voor nieuwbouw op het Kromhout hebben de BRs alhier het tij weten te keren: er werd een andere, kavelgebonden oplossing voor de aanvoer van bouwmaterialen bedacht. De haagbeuken en een prachtige bolesdoorn konden hierdoor blijven staan. Dat wil zeggen, dat hopen we. Want de plek rondom de esdoorn is daarna langdurig

verworden tot een goedkope parkeerplaats voor de vele werklieden die betrokken zijn bij dit project. Mogelijk dat we over een paar jaar hiervan de gevolgen voor deze boom zullen zien..... Kennelijk vond niemand het de moeite waard het parkeerverbod te handhaven. Hoog tijd voor een boombeschermingsconvenant waarop projectleiders/bouwers kunnen worden afgerekend. De BRs zijn hiermee bezig.



Gratis parkeren.....

**St. Jorisbrug Hemelboom:** BRs maakten bezwaar tegen de verleende kap van een omgevingsvergunning waarbij toestemming werd verleend om een Hemelboom te kappen die wat doorsnee betreft tot de door de APV beschermde bomen hoort. Ondanks het uitblijven van enig bericht van de bezwaarschiffencommissie circuleerde er een "bewonersbrief" waarin kap van de Hemelboom werd aangekondigd met daarbij de belofte om op een andere plek in de binnenstad een extra boom te planten.... We hebben over deze gang van zaken onze bevreemding uitgesproken. In november 2023 vond naar aanleiding van ons bezwaarschrift een gesprek plaats met groenmensen van de gemeente en juristen van de Omgevingsdienst. Uitkomst: het college zal geen gebruik maken van de vergunning. De vergunning zal worden ingetrokken. De boom zal de komende jaren goed worden onderhouden en gecontroleerd. We zijn het er wel eens dat de boom op langere termijn niet houdbaar is op deze locatie. Het college heeft een (nieuwe) bewonersbrief rondgestuurd om uit te leggen dat de boom niet wordt gekapt. Een kleine overwinning die veel energie heeft gekost.....

**Stedin terrein aan de Torenstraat:** ook dit jaar was de uitkomst van de niet-meer-snoeien overeenkomst met Stedin op dit terrein van circa 200m<sup>2</sup> zichtbaar. Zodanig zelfs dat twee bomenridders de snoeischaar hebben opgepakt om overhangende takken te verwijderen. Op een minder goed moment bleken een 2-tal hoveniers druk bezig om op de ouderwetse manier alle groen te reduceren. Ze waren desgevraagd niet op de hoogte van dit nieuwe beleid. De programma manager biodiversiteit van Stedin werd per mail hierover geïnformeerd. Hij bood zijn excuus aan en gaf te kennen eind 2023 het groenbeheer opnieuw te gaan aanbesteden waarbij het ecologisch beheer centraal zal staan. De lang genoeg volhoudt wint....

**Vergroening van het Energieplein:** de gemeente onderkent het belang van maatregelen tegen hittestress: "Door de boel te vergroenen moet die situatie verbeteren", zo laat zij weten in de pers (AD). Daartoe zijn er aan het Energieplein al maatregelen genomen. Vooralsnog lijkt dit eerder op 'greenwashing' dan vergroening: men doet alsof men weloverwogen met het milieu en/of andere maatschappelijke thema's omgaat, maar dit blijkt niet meer dan "een likje verf te zijn". DE BRs hadden al in hun achterhoofd om in het voorjaar bij het Energiehuis actie te ondernemen in de vorm van 'Guerilla gardening' maar na ampel overleg werd besloten nog even de ontwikkelingen af te

wachten.

**Herinrichting gebied tussen IJsbaan en ASZ:** weer een voorbeeld waarin besluiten worden genomen zonder rekening te houden met het groen: knotwilgen moeten weg, platanen worden 'gratis en voor niets' aangeboden aan een boomkweker en herplant vindt plaats met exoten. De BRs hebben daar absoluut geen vrede mee:

1. Waarom de bomen zonnig voor tijdelijke opvang niet parkeren op gemeentelijke grond of, bij voorkeur, zo snel mogelijk op locaties elders in de stad in plaats van 'gratis en voor niets' te doneren aan een boomkweker. Dordrecht zou sowieso een arboretum moeten hebben waar bomen tijdelijk terecht kunnen.
  2. Waarom herplant met exoten in plaats van biodiverse inheemse soorten?
  3. Waarom is knotten van de platanen te duur? Wees eerlijk: ze staan gewoon in de weg.....
- Ons besluit: we gaan hier geen energie meer in steken, gedane zaken nemen geen keer.

**Regenboogcentrum aan de Noordendijk:** naast het Regenboogcentrum aan de Noordendijk stonden bomen tot de 'enkels' onder water. Dit werd gerapporteerd bij de Gemeente die ons verzekerde dit probleem te gaan oplossen. Dit is inmiddels gebeurd.



**Vergroening van de binnenstad:** (inmiddels ex-, zie boven) [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] schreef het voorwoord voor het Bomenprogramma. Hij bleek desgevraagd bereid om namens de bomenridders hieraan te blijven participeren. Inmiddels moeten we echter constateren dat er onvoldoende geld wordt gereserveerd om de ambities van zowel het Bomenprogramma als het Blauw Groen programma waar te maken. Voor het Bomenprogramma is nu al duidelijk dat het benodigde budget in de verste verte niet gehaald zal worden en de gestelde ambities dus ook niet. En dat wordt vanaf 2026 alleen maar erger door wijzigingen in de financieringssystematiek van gemeenten in Nederland. Ook voor het Blauw Groen programma is halverwege 2026 niet voldoende geld meer. We zijn in 2023 begonnen zoveel mogelijk steun te organiseren om de gemeenteraad te bewegen met deze kaalslag niet in te stemmen. Inspraak zal in 2024 plaatsvinden. We zoeken ook naar wegen om bij minder budget toch onze doelen van boombehoud, biodiversiteitsherstel en anti-stress vergroening te realiseren, desnoods met boekhoudkundige trucs. Wordt vervolgd.

**Een burgergerichte benadering:** een boom op de Oudendijk 54 met het uiterlijk van een populier blijkt bij nader inzien een zuileik te zijn. De boom is niet vergunningplichtig en is inmiddels gekapt. Naar aanleiding van deze casus vroegen wij BRs ons af in hoeverre de gemeente Dordrecht een burgergerichte benadering in de praktijk waar maakt. Als voorbeeld hebben we het antwoord genomen dat burgers van Dordrecht ontvangen wanneer zij een verzoek indienen om een boom te mogen kappen. Vervolgens hebben we diezelfde brief opnieuw geschreven maar dan naar onze eigen inzicht overeenkomstig een échte burgergerichte benadering. Zie:

<https://www.ad.nl/dordrecht/bomenridders-praat-burgers-die-boom-willen-kappen-om~af818f52/>

Reactie van de gemeente: "Het blijkt juridisch niet handig te zijn om zo'n tekst in een besluit op te

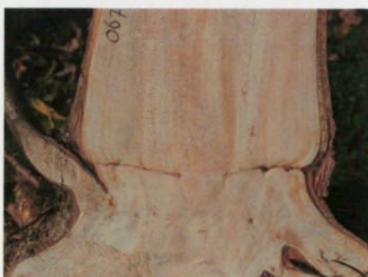
nemen. We willen nu een flyer maken waarin de gunstige eigenschappen van bomen worden uitgebeeld en die als bijlage toevoegen aan het betreffende besluit. Hiermee zou voorkomen worden dat deze tekst leidt tot bezwaren tegen het besluit". De bomenridders is gevraagd mee te willen werken aan de inhoud van zo'n flyer. Ondanks dat we het allemaal wat omslachtig en overdreven (juridisch) voorzichtig vinden zijn wij daartoe uiteraard bereid. Wordt vervolgd.

**Van Godewijkstraat:** het oude belastingkantoor en het oude kantoor van de Rabobank zijn afgebroken evenals de parkeergarage Veemarkt. Op deze plaats verrijst het huis van stad en regio. Zie onder 'Herinrichting Spuiboulevard". Het voorlopig ontwerp geeft aan dat de inrichting van de Spuiboulevard en de zijwegen volledig verandert. Inzet is wel dat alle bomen behouden blijven. "Dat zou ook gelden voor de drie kastanjes in de Van Godewijkstraat" aldus een medewerker van de gemeente Dordrecht. Deze bomen zullen ook, indien mogelijk, verplant moeten worden. Daarnaast worden veel bomen bij geplant. Bij zoveel bouwactiviteit hopen we dat dit goed gaat.... Wordt vervolgd.

**Wervenspark:** Tijdens een rondleiding over het groenplan op Stadswerven is ons toegezegd dat een deel van het spontaan opgeschoten groen op het Wervenspark blijft staan. Dat is inmiddels schriftelijk bevestigd, weer een klein stapje in de goede richting. We hebben tegelijk ook bepleit om in plaats van het beeld van Hanneken een in potentie monumentale boom of een monumentaal bos (in de vorm van een kathedraal!) te laten groeien, op de westelijke punt van Stadswerven. We denken aan een Zwarte populier. Dit is bij uitstek een pioniersoort van de lagere delen van de overstromingsvlakten van de Europese rivieren inclusief de Biesbosch waarvoor het Wantij vanuit Dordrecht op majestueuze wijze een toegangspoort vormt. Mocht een reactie uitblijven dan overwegen wij 'guerilla gardening'. Overigens moet het Wantij-West groen blijven.

**Vlijweide:** mede op basis van tips uit de omgeving en met hulp van een Vriend van de Bomenridders met veel kennis van bestemmingsplannen hebben we ingesproken in de raadscommissie bij de behandeling van het bestemmingsplan Vlijweide. Hier moet een 'topwoonmilieu' gerealiseerd worden. Wat ons betreft echter niet ten koste van de bomen langs de Vlij en het openbare pad langs dat getijdewater. Wordt vervolgd, want ook dit is weer zo'n zich eindeloos voortslappend proces.

**Buddingh'plein 10:** We hebben bezwaar gemaakt tegen kap van een Hongaarse eik op het Buddingh'plein. Bij nader inzien hebben zij dat bezwaar ingetrokken om redenen van een voor ons BRs nog onbekend fenomeen van uitgestelde onverenigbaarheid: de ent en de onderstam accepteren elkaar niet. Dit kan worden veroorzaakt doordat de soorten niet geschikt zijn om met elkaar te verbinden, maar ook door variatie in zaailingen. De bomen groeien dan in eerste instantie goed en vertonen soms pas na tientallen levensjaren afstotingsverschijnselen. Dit kan leiden tot het afsterven van de boom, maar, zeker zo risicovol, ook tot spontane windworp, waarbij de ent als een potlood van de onderstam valt op de plaats waar ze verbonden zijn. Dat wordt ook wel de 'potloodziekte' genoemd. We hebben wel de toezegging losgepeuterd dat, ter vervanging van de Hongaarse eik, een wat grotere boom dan oorspronkelijk gepland zal worden geplaatst.



.....uitgestelde onverenigbaarheid.....

**Vrieseplein:** volgens de gemeente waren twee lindes op het Vrieseplein aan hun einde. We hebben briefjes in de bus gedaan bij een groot aantal mensen dat er omheen woont met de vraag of ze ons steunden in ons verzet tegen de kap van die twee bomen. Dat leverde veel positieve reactie op. Aan de hand daarvan hebben we een beroep gedaan op de toenmalige wethouder om over de kap in gesprek te gaan. Dat gesprek heeft plaatsgevonden en gelukkig bleek de wethouder bereid één van de twee lindes te laten staan, op grond van door ons aangedragen argumenten. De andere te kappen boom zou vervangen worden door een nieuwe, flinke linde. Op 22-2-2023 was het zover....



Wethouders Tanja de Jong en Marc Merx in actie!

**Koetshuis:** De BRs hebben in een brief aan het College en de Raad verzocht om de onzinnige en schadelijke kap bij het Koetshuis te betreuren als iets wat niet in de huidige tijd plaats had mogen vinden en niet past bij een nieuw denken over klimaat- en biodiversiteit, en er met spoed zorg voor te dragen dat er op dezelfde plaats een identieke herplant plaats vindt. De reacties op onze brief zijn teleurstellend. Niet alleen de reactie van wethouder Van der Linden: "ik ben niet onder de indruk" en "ik sta achter dit plan" maar ook de reactie van de GroenLinks-fractie die in de raad hierover de verkeerde vragen stelde. Wat is erop tegen toe te geven dat het een vergissing is geweest die met herplant min of meer kan worden recht getrokken? Er is besloten om géén verdere actie te gaan ondernemen, maar het anders aan te pakken: samen met de Weizigtpark bezwaarmakers van augustus-september 2022 ons sterk maken voor een goed beheerplan na renovatie en we zullen daarvoor ook de Stichting Stadslandbouwkas 'De Oude Beer' benaderen.

**Fietstocht met wethouders (4 oktober 2023):** namens de gemeente fietsten de wethouders Merx en Burggraaf en teamleider Scholten (Groen en Spelen) met ons mee. Door kennelijk slechte interne communicatie over wat hen te wachten stond in de Ambonstraat wilde de wethouder de confrontatie met de bewoners niet aan. Bomenridder [REDACTED] bood ridderlijk aan de bewoners hierover in te lichten. Het gesprek met de bewoners vond later plaats op het Stadskantoor. Gelukkig verliep de fietstocht hierna geheel naar wens en werden afwisselend locaties bezocht om aan te tonen hoe vergroening wel kan en hoe het niet moet. In alle opzichten een tocht van minnen en plussen. Op de Grote Markt werd de wethouders op het hart gedrukt om in geval van verplanten van de schitterende platanen ter plekke met de voorbereidingen daartoe zo vroeg mogelijk te beginnen.

**Contact met politieke partijen:** voor zowel het Koetshuis als de Spuiboulevard is het zeer opmerkelijk dat reacties op onze brieven vanuit de politieke partijen uitblijven. Ze reageren simpelweg niet. Dit wordt door ons als zeer onbeleefd ervaren en getuigt niet van betrokkenheid voor het groen. Ook leverden gesprekken met enkele partijen niets op. Er is sprake van een zich

herhalend patroon: een ieder heeft de mond vol van participatie en er zijn participatiegelden beschikbaar. De gemeente nodigt je uit en daarmee is de kous af. Vervolgens wordt het namelijk doodstil en wordt achter de coulissen van alles bekookstofd en komt men na verloop van tijd naar buiten als alles is dichtgetimmerd. Hier bestaat een mooi woord voor: een zogenaamde *apodictische uitspraak*: een stellig beweren, dat geen tegenspraak duldt, omdat men meent dat de juistheid ervan onomstotelijk vaststaat en onweerlegbaar is, zodat iedereen die bewering als zodanig moet aanvaarden en de bewering geen zinvolle argumenten meer nodig heeft. Het volledig zwijgen van de politieke partijen en ook van de pers stelt ons diep teleur. Dat moet in 2024 echt anders!

**Maaibeleid Dordrecht:** de gemeente Dordrecht heeft een Ecologisch Maaibeheerplan versie 2 verspreid. De BRs hebben er inmiddels op gereageerd. Deze reactie is door de externe adviseur ecologie doorgestuurd naar zijn contactpersoon binnen de gemeente Dordrecht zodat er eventueel ook rekening gehouden kan worden met onze feedback bij de daadwerkelijke implementatie van het beleid. Zo afstandelijk gaat dat dus. Hopelijk worden we via ons reguliere overleg met de groenmensen van de gemeente (het Kerkeplaatoverleg) verder op de hoogte gehouden. Wij staan op het standpunt dat bij ecologisch bembbeheer de rijkdom aan biodiversiteit wordt bevorderd door 'vershraling'. De beheeractiviteiten zijn er dan op gericht een ruimte zo in te richten dat er minder voedingsstoffen in de bodem komen. Het bodemleven ontwikkelt zich en de subtiele balans tussen de voedingsstoffen die er in de bomen zitten wordt hersteld. Zo ook flora en fauna. Maaien én ruimen biedt daarmee de beste combinatie voor het behouden van de natuurwaarden. Maar er hangt wel een prijskaartje aan en daarvoor ontbreekt budget. En daar moeten we voor bij de wethouder zijn. Wordt vervolgd.

**Monumentendag 2023, bomen als levend erfgoed:** Dit keer inclusief een door de Bomenridders Dordrecht georganiseerde wandeling langs een aantal monumentale bomen. Bomen zijn immers bij uitstek levend erfgoed! Mede door het warme weer was het aantal deelnemers weliswaar beperkt maar het enthousiasme van de deelnemers leed daar niet onder. Vooral de informatieve bijdrage van [REDACTED] was zeer waardevol. Vanwege de publiciteit die dit evenement de Stichting opleverde was deze pittige investering voor de BRs alleszins de moeite waard. Afsproken is om bij de volgende Open Monumentendag in 2024 niet meer te werken met 'aanmelding vooraf' maar om ieder die het interessant vindt welkom te heten. Het thema van 2024 is 'routes, netwerken en verbindingen'. Aangezien bomen, zij het ondergronds, ook veel verbindingen maken kunnen we daar in 2024 ook wel wat mee.

Zoals nu vanuit het historisch platform een actie loopt om een top 10 te maken van verwaarloosde Dordtse panden gaan wij BRs ook op zoek, maar dan naar *verwaarloosd levend erfgoed* in de vorm van monumentale bomen en melden die ook aan bij het Historisch Platform. Dit vraagt om een zorgvuldig proces. Wordt vervolgd.

**Kan de gemeente bijzondere tuinen in de bomenlijst opnemen?** Dat idee is bij ons in 2023 opgekomen, maar we hebben er nog geen werk van gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan de tuin bij het voormalig Landschapsmuseum van [REDACTED] op Reeweg Oost, of aan camping de Ammoniet. De tuin moet uiteraard beschermwaardig zijn en als zodanig ook beschreven staan bij bijvoorbeeld als "gemeentelijk natuurmonument". Gaan we over nadenken en bespreken met Natuur- & Vogelwacht Biesbosch.

**I-Tree:** een geavanceerd rekenprogramma in samenwerking met de steden Amsterdam, Groningen, Den Haag, Rotterdam en Dordrecht. Nog volop in ontwikkeling. Bij de berekening wordt het afvangen van koolstofdioxide, vastleggen van koolstof, de vermeden water-afstroom en afvang van luchtverontreinigende stoffen gewaardeerd via kengetallen. Helaas is de onderzoeksbijdrage vanuit Dordrecht mislukt. Daarnaast moeten de factor biodiversiteit, de soort bomen, de eigenschappen van de bomen en de interacties in maat en getal worden uitgedrukt. Uiteindelijk levert het onderzoek een advies op voor projectontwikkeling. Dit onderzoek, wereldwijd uitgevoerd, is voorlopig nog niet toepasbaar. Risico van zo'n meetmethode is ook dat je niet alles in getal/geld

moet willen uitdrukken. Alternatieve en eenvoudiger meetmethoden zijn het boomkroonvolume en het meten van de zuurstofbalans: het zuurstofverbruik per inwoner (300 kg per jaar) en de zuurstofopbrengst van bomen (83 kg per volwassen eik per jaar). Om die twee in balans te brengen zijn in Barendrecht per inwoners vier volwassen eiken nodig. Met 50.000 inwoners betekent dit dat 200.000 volwassen eiken nodig zijn om de gemeente zuurstofneutraal te maken (Boomzorg, maandag 26 juni 2023). Het is wel de vraag of de zuurstofbalans voor ons eiland interessant is, gegeven het grote aantal bomen in de Biesbosch. Het zou zo maar kunnen dat we dan bomen mogen kappen.... We waren in 2023 dus sceptisch over de methode, maar we staan open voor positieve verrassingen.

**Kappen voor geluidschermen langs N3 ter hoogte van Sportboulevard:** ter hoogte van de Sportboulevard sneuvelt noodgedwongen een grote Italiaanse populier. Daarvoor in de plaats komt een nieuw exemplaar en komen er ook nieuwe heesters en andere beplanting. BRs beamen dat het groen ter plekke de toets der kritiek kan doorstaan. Mooi werk! We hebben dan ook gemeld geen probleem te hebben met dit voornemen.

**Wantijpark:** op 24 mei 2023 gingen de BRs op pad onder leiding van een van onze Vrienden, een echte boomdeskundige, om onze bomenkennis bij te spijkeren. Dat was buitengewoon leerzaam. De tijd schoot zelfs tekort voor de geplande borrel.

**Aktie Dokweg/Dordtse Mijl:** als protest tegen het kappen van gezonde populieren aan de Dokweg hebben de BRs de te kappen populieren voorzien van flyers. Dit protest heeft Dordt Centraal gehaald: "Bomenkap op Dordtse mijl roept weerstand op". Maar, zo stelt de gemeente de bevolking gerust: "Komende winter worden er in het gebied 150 nieuwe bomen geplant, onder meer ook in de berm langs de weg". Kortom, ontgroenen om te vergroenen en dan nog even decennia wachten tot de kroon hersteld is. Wie nu ter plekke passeert ziet een kaalslag met een netwerk van autowegen en fietspaden. De meeste mensen waren niet op de hoogte van de werkzaamheden in het Dordtse Mijl-gebied. Voor ons zijn de belangrijkste problemen: 1. Civieltechnische medewerkers van onze gemeente, gericht op ontwerp en aanleg van openbare werken met consequenties voor stedelijk groen zijn niet groen. Ons advies: huur als gemeente in het vervolg ook op dit gebied alleen groen ingestelde medewerkers en bedrijven in. 2. gebruik het Bomenprogramma als uitgangspunt voor het denken en handelen. Daar zit immers het nieuwe denken en 3. kies binnen de organisatie de juiste mensen op de juiste plaats, die weten wat de prioriteiten zijn en daar ook naar zullen handelen. Anders blijft het dweilen met de zaagkraan open.

**Schade aan bomen door muziekfestivals:** Mede op ons aandringen betaalt vanaf eind 2023 de organisatie/onderaannemer voor schade aan de bomen ten gevolge van het festival € 500,00 boete per schadegeval. Het gebruik van boombeschermers is al verplicht. In verband met onzichtbare schade zijn ook rijplaten verplicht. Deze platen beschermen niet tegen de trillingen van de zware bassen. Er zit wel een maximum aan het aantal toegestane decibels. Tijdens het opruimen mag niet over het gras worden gereden. Bij mooi weer is er overigens nauwelijks schade aan het gras. Bij regen is alles modder. De gebiedsopzichter van de gemeente Dordrecht controleert dagelijks tijdens de festivals. Silent disco als alternatief werkt niet voor grote festivals. Mensen kunnen hem tippen als zich iets ontoelaatbaars voordoet. Voor het opknappen van het veld na het festival betaald de organisatie € 1500,00. De voorwaarden zijn opvraagbaar op het evenementenkantoor zodra de vergunning verleend is. De BRs zullen de voorwaarden van de festivals in Dordrecht, Rotterdam en Den Haag opvragen om deze met elkaar te kunnen vergelijken. Ook nemen de BRs zich voor om tijdens het festival poolshoogte te nemen.

**Kandelaberen van 3 iepen en een Hollandse Linde op de hoek Oranjelaan/Noordendijk:** Deze bomen staan helaas niet op de bomenlijst. Een voor de hand liggend motief voor deze procedure zou kunnen zijn dat de bewoners in de aangrenzende flat geklaagd hebben over een gebrek aan uitzicht / licht in hun woning. Maar om aan deze klacht tegemoet te komen door zo rigoureus te gaan kandelaberen gaat wel erg ver. De gemeente zou hiervoor nooit toestemming hebben gegeven,



zo bleek tijdens ons regulier overleg. De gemeente heeft in het verleden deze bomen zelf al eens gesnoeid omdat er takken tegen de gevel aankwamen. Een alternatieve behandeling had kunnen zijn 1. wat minder rigoureuus te snoeien; 2. en/of alleen twee bomen te kandelabereren; 3. en tenminste De Hollandse Linde, het meest beeldbepalend en ook de grootste boom, deze mutilerende behandeling te besparen. Schrale troost is dat, als deze bomen echt met rust gelaten worden, zij over tien jaar weer als van ouds zijn. De natuur heeft veerkracht, maar het duurt wel even.

**Boombeschermingsconvenant:** Tijdens bouwwerkzaamheden gaat er nog veel mis. Wat ons betreft zou al in de bouwvergunning aangegeven moeten staan hoe bomen beschermd dienen te worden. Daarom bepleiten we het Handboek Bomen van het Bomeninstituut in de vergunning op te nemen. Daarin staat heel duidelijk omschreven hoe bomen tijdens de werkzaamheden optimaal beschermd kunnen worden, met sancties die pijn doen bij niet-naleving. Bijgaande recente foto, genomen op de plaats waar de monumentale beuk bij The Movies (De Witt) is gesneuveld, volgens ons mede ten gevolge van onzorgvuldig handelen tijdens een verbouwing circa 10 jaar geleden, laten het grote belang hiervan inzien. Naar verwachting is het draaiboek in januari 2024 klaar voor publicatie.



**“Wortelopdruk voorkomen en verhelpen”:** dit door de Bomenridders Dordrecht geschreven protocol zal in 2024 met het uitkomen van het Bomenprogramma in samenwerking met de stadsecoloog, worden aangeboden aan wethouder Merx.

**Presentatie 2<sup>de</sup> druk Bomenboekje gemeente Dordrecht:** een mooi verzorgde presentatie onder de platanen van het Dordrechts Museum. Een verslag van deze bijeenkomst werd In woord en beeld uitgezonden op RTV Dordrecht. De reactie van de Bomenridders, zoals voorgedragen door onze voorzitter, werd ter plekke ook op papier uitgereikt en de tekst is op onze website geplaatst.



De Dordtse stadsecoloog



De Voorzitter met wethouder Merx

**Nicolaas Beetsplein:** De gemeente is voornemens om boom te kappen op het Nicolaas Beetsplein. Reden en voordelen hiervoor zijn: 1. Meer wortelbare ruimte creëren rondom de speelplek. De speelplek kan door het verwijderen van 1 boom (Ailanthus: Hemelboom) verplaatst worden. 2. Het creëren van een betere indeling van bomen rondom de speelplek (hittestress / schaduw creëren), 3. Wanneer we de boom laten staan, moeten we langs de stam wortels weghalen. Dit levert 2 bomen op die vatbaar zijn voor boom ziektes. Wanneer we 1 boom verwijderen, kunnen we het weghalen van de wortels beperken. 4. Er worden totaal 15 nieuwe bomen geplant in een grote maat. De boomkroonvolume wordt hierdoor meer dan voldoende gecompenseerd. De Bomenridders zijn het erover eens dit een strak plan te vinden. Zo grondig gemotiveerd mag van ons vaker.

**Hoe is de herplant van nieuwe bomen in de gemeente Dordrecht geregeld?** Is de administratie hiervan publiekelijk toegankelijk? Hoe staat het met de uitbreiding van het aantal te planten bomen op het Eiland van Dordt en hoe worden de nieuw geplante bomen verzorgd? Besloten is een brief over dit onderwerp te schrijven naar Burgemeester en wethouders en naar de Raad want de door ons gewenste transparantie is er duidelijk niet en die is wel gewenst. Wordt vervolgd.

**Hoe verder met de werkgroep biodiversiteit?** De stadsecologen maken een project voor een 10.000 soortenjaar. Zij hebben daarvoor de steun nodig van diverse werkgroepen in Dordrecht waaronder de Bomenridders. Gedachten van de BRs gaan uit naar een "Bomenridderswandelpad" van 7,5 km in samenwerking met het IVN en met het Humanistisch Verbond. Werk in uitvoering!

**Hoe verder met het meldpunt biodiversiteit?** Binnen de BRs is het plan geopperd voor een zelfstandig meldpunt biodiversiteit. Dit vanuit de visie dat zaken als vergroening, onstening, hittestress, biodiversiteit en klimaat aanpak niet alleen een beweging is die topdown tot stand moet komen maar waar gezien het grote belang van deze problematiek actief en creatief in meegedacht wordt door bewoners van de stad. De gemeente bleek niet bereid om zo een zelfstandig meldpunt te organiseren maar stelde voor om het meldpunt Fixi uit te breiden met keuze opties. Dit is inmiddels gebeurd met de categorie Natuurontwikkeling en Ecologie. Afspraak is ook dat de Gemeente ruime publiciteit zou geven aan deze uitbreiding van Fixi. Dit is tot op heden nog niet gebeurd en blijft staan voor 2024.

**Samenwerking met 'Groene Buren':** Groene Buren zetten zich in voor het vergroenen en insectvriendelijk maken van de buurt. Ieder doet dat op zijn eigen manier. Wij Bomenridders hebben

ons aan dit initiatief gecommiteerd en twee Bomenridders hebben meegedaan. We maken ook reclame voor hen op onze website.

**Bevers op het Eiland van Dordt:** Tot nu toe worden bevers gemonitord, zonodig bijgevoerd en worden bomen in voorkomende gevallen beschermd met kippengaas/harmonicagaas of pasta. Overigens is er een bever gesignaleerd in het Wervenspark ondanks het vele lawaai als gevolg van de werkzaamheden ter plekke. De aanpak van de hinder door bevers veroorzaakt zal in Dordrecht gebeuren door middel van het aanbrengen van een vraatwerend middel. Dit is een niet giftige pasta die grotendeels bestaat uit kwartsand. En dat vinden bevers niet prettig om op/aan te knagen. De groei en sapstroom van bomen wordt er niet door beïnvloed en kan dus ook worden toegepast als bomen behouden moeten blijven. Zo worden bomen en bevers toch nog vrienden.....

**Actualisering van de bomenlijst:** Voor de gemeentebegroting 2024 is een voorstel ingediend voor het actualiseren van de Bomenlijst en het opstellen van criteria voor de op te nemen bomen. Ook de beoordelingstabel bij kapvergunningen wordt dan herzien. Hier wordt al sinds 2014 aan gewerkt. Inmiddels wordt wel alles geregistreerd maar na het verwerken in de database kan men er niets mee doen..... Zo is bekend hoeveel bomen er zijn neergezet, maar waar ze staan is niet terug te vinden. Datzelfde probleem doet zich voor in Den Haag en Amsterdam die van hetzelfde softwarepakket gebruik maken. Kortom, er is nog erg veel werk aan de winkel. De wens is om dit in 2024 aan te gaan pakken. Vraag aan de BRs is welke rol ze in deze zaken willen spelen. Uiteraard zijn wij BRs bereid om daaraan mee te werken zodra wij adequaat zijn geïnformeerd over de mogelijkheden en de voorwaarden.

**Over het risico van vallende takken:** Wij bepleiten het veiligheidsrisico bij bomen in vergelijking met andere veiligheidsrisico's niet te *overschatten*. Daarbij speelt de angst om aansprakelijk gesteld te worden. Dit is goed te ondervangen door risicobomen eens per jaar te checken. Door deze bomen te toetsen op kwaliteit en risico al dan niet met een stabiliteitsproef en dit goed te documenteren is men juridisch gedekt. Net zoals dat nu ook gebeurt bij een jaarlijks bezoek van de schoorsteenveger of een APK-beurt..

**Fruitbomen:** De Bomenridders hadden het voornemen om vanaf nu in onze advisering voor herplant ook fruitbomen mee te nemen inclusief de notenboom. Maar helaas zit er een kink in de kabel. Het RIVM is de mening toegedaan dat in de gewassen die dichtbij de beruchte fabriek op De Staart liggen zoveel PFAS zit, dat de mensen die dit eten teveel hiervan binnen krijgen. Advies is daarom om helemaal geen groenten en fruit te eten die ter plaatse geteeld is. Er loopt een meerjarig onderzoek. Harde conclusies zijn nu nog niet mogelijk. Dat duurt zeker circa 5 jaar. Voor alle zekerheid daarom het advies vanuit de gemeente om op het Eiland van Dordt "voorlopig ook geen fruitbomen meer te planten". De gemeente zal dit verder uitzoeken en dit gegeven ruim communiceren.

**Grond oppeppen met Bokashi (vergaan keuken- en tuinafval luchtdicht) / hergebruik gekapt hout:** wordt bij de gemeente over nagedacht. Er zijn al ondernemers (landbouwers!) mee bezig. Zij gebruiken daarvoor hun eigen afval. Op dit moment gaan er naar verluidt bijna geen bomen meer naar Dordts Hout. De beuk voor de Movies is nog wel naar hen gegaan! We kijken wat we hier als BR's aan kunnen doen.

**De Essenprachtkever:** De Essenprachtkever staat aan de poort van Europa. Een toenemende wereldhandel vergroot de kansen op een ongewilde verspreiding van ook dit exotische plaaginsect van het ene continent naar het andere. Sommige soorten kunnen een bedreiging vormen voor bomen en bossen. De Aziatische essenprachtkever *Agrilus Planipennis*, is zo'n soort. Hij kan met zijn gangenstelsel levende bomen het loodje laten leggen. De kever is al gesignaleerd in West-Oekraïne. Hij lift mee met het vrachtverkeer. De kever verspreidt zich en legt eieren alleen in essen (dus niet in esdoorns!). Dit betekent voor Dordrecht dat wij voorlopig geen essen meer planten. De gemeente houdt ons op de hoogte van de richting waarin de discussie in Brussel zich ontwikkelt, want bij al te strenge eisen verdwijnen bij één kevertje gewoon meteen alle essen van ons eiland.

**Wijkboomverkiezing:** In drie van de 10 woonwijken in Dordrecht zijn in 2023 wijkboomverkiezingen gehouden. De jury bestond uit een vertegenwoordiger van de gemeente, het IVN, woningbouw coöperatie Woonbron en een Bomenridder. Gekozen zijn 1. een zomereik in het Wielwijkpark, 2. een groep moerascipressen bij de speeltuin/koeienveld op het Bakema erf in Stadspolders, en 3. een Kaukasische vleugelnoot in het Dubbelmondepark. Op 15 november 2023 vond de onthulling plaats. De gekozen bomen komen allemaal op de Bomenlijst en vormen daarin een aparte groep wat de bomen tenminste 100 jaar een beschermde status oplevert. De bomen worden voorzien van een QR-code. De opzet was dat in alle drie de wijken basisscholen zouden meedoen. Helaas is dat alleen in Wielwijk gelukt. Daar is door een Bomenridder en een zeer ervaren leerkracht aan 5 klassen een bomenles gegeven (96 kinderen).

In 2024 gaan we door in vier andere wijken te weten Sterrenburg, Reeland, Vogelbuurt en Centrum stad. Met daaraan gekoppeld vooraf een bomenwandeling van 10.000 stappen per wijk.



Tot slot:

#### **WIE DOET MET ONS MEE?**

De Bomenridders Dordrecht zoeken versterking. We zijn nu een actief, maar vrij klein gezelschap. Er zijn in Dordrecht veel bomen te beschermen en veel mensen, jong en oud, te beïnvloeden om die bomen een plekje in hun hart te geven. De gevolgen van klimaatverandering kunnen we dempen met meer bomen en meer aandacht voor biodiversiteit. Bomen maken de lucht die we inademen schoon. Bomen zijn mooi: robuust en poëtisch. Allemaal redenen waarom wij van bomen houden en ons er voor inzetten. Doe je mee?

Wij zijn breed actief, niet iedereen doet aan alle activiteiten mee. Dat hoeft ook niet. Je kunt als je mee gaat doen zelf kiezen waaraan, hoe lang en hoe. Wat doen we zoal? In willekeurige volgorde:

- We geven les op basisscholen over bomen,
- We organiseren wijkboomverkiezingen,
- We overleggen met de gemeente (van groenbeheerder tot wethouder) over onze bomen bij herinrichting, nieuw- en verbouw, Bomenprogramma, boombeheer en stadsparken,
- We spreken in bij raadscommissies en dienen voorstellen voor beleid in,
- We overleggen met de corporaties Woonbron en Trivire over onze bomen,
- We maken als het niet anders kan bezwaar tegen kap van bomen, desnoods tot de rechter. We proberen dan altijd met werkbare alternatieven te komen,
- We signaleren illegale activiteiten rond bomen (kap, te zware snoei, vergiftiging),
- We organiseren bomenwandelingen en maken mensen dan enthousiast,
- We bepleiten bij buurten en bewoners de aanplant van nieuwe bomen of doen dat zelf,
- We hebben een website met informatie en opinies,
- We onderhouden contact met andere groene organisaties in de stad,
- We onderhouden een netwerk van contactpersonen in de stad, wijkambassadeurs,
- We ondersteunen mensen in omliggende gemeenten als zij daar om vragen,
- We overleggen regelmatig intern over wat ons te doen staat, doen alleen mee als de groep er achter staat,
- We nemen af en toe symbolisch afscheid van een stervende of niet te redden boom,

Als je aan één of meer van deze activiteiten mee wil doen, meld je dan bij ons via onze website aan!  
Iedereen is welkom: iedereen kan van nut zijn.



*"Geef gekken goud en schurken macht; laat het lot zijn kronkelpad; al wie zaait of bloemen kweekt, of bomen plant, is meer dan dat."*

■■■■■■■■■■ (1807-1892)

**1 januari 2024**

**Ondersteun ons**  
**Vanaf 5 euro per maand**

---

**St. Bomenridders Dordrecht**

# Noot

**In dit document zijn gedeeltes onleesbaar gemaakt op grond van artikel 5 van de Wet open overheid:**

- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (naam)
- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (e-mail)
- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo
- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (handschrift)
- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (rekeningnummer)